

Hvorfor er styringsrenten så lav?

Kronikk av visesentralbanksjef Jan F. Qvigstad i Stavanger Aftenblad.

Svært lave renter ute og lav prisstigning her hjemme bidrar til at den norske styringsrenten er lavere enn normalt.

Fem år etter at finanskrisen for alvor satte inn, er veksten fortsatt svak i mange land. I euroområdet har aktiviteten falt betydelig, og nesten 20 millioner mennesker er uten arbeid. De unge er særlig hardt rammet. Etter mange år med store underskudd i statsfinansene, er finanspolitikken strammet til. Sentralbankene ute gjør hva de kan for å holde hjulene i gang. Styringsrentene i mange land er nær null og kan ikke settes ytterligere ned. Flere sentralbanker har derfor tatt i bruk andre virkemidler enn styringsrenten.

Her hjemme er situasjonen annerledes. Sammenliknet med våre handelspartnere har Norge sluppet lett fra finanskrisen. Oljen og gassen gir oss et økonomisk utgangspunkt som er få andre land forunt. Norsk økonomi er ikke i krise, men opplever god vekst. Arbeidsledigheten er lav, og sysselsettingen øker. Lave renter og god inntektsvekst har bidratt til oppgang i husholdningenes etterspørsel. Boligpriser og gjeld har fortsatt å stige fra høye nivåer.

Likevel har vi et lavt rentenivå. For selv om det går godt i Norge, er vi ikke uberørt av utviklingen ute. Vi er en liten, åpen økonomi. Norges Banks hovedstyre besluttet for to uker siden å holde styringsrenten uendret på 1,5 prosent. Målet for pengepolitikken er at inflasjonen over tid skal være nær 2,5 prosent. En sterk krone og lav prisvekst i landene vi handler med har bidratt til at inflasjonen har vært noe under 2,5 prosent de siste årene. I tillegg er det lav lønnsvekst i landene rundt oss og arbeidsinnvandringen til Norge er høy. Disse forholdene bremser lønns- og prisstigningen og bidrar til lav styringsrente her hjemme.

Pengepolitikken skal også bidra til å stabilisere aktiviteten i norsk økonomi. En høyere styringsrente kunne ha dempet etterspørselen og gjeldsveksten i norsk økonomi. Men med vedvarende lave renter ute ville en slik politikk trolig gitt en kraftig styrking av den norske kronen. Da ville både inflasjonen og aktiviteten i norsk økonomi blitt for lav. Krisen i Europa bidrar dermed til å holde norske renter unormalt lave selv om veksten i norsk økonomi er god.

Utviklingen ute har dessuten bidratt til en todeling av norsk næringsliv. På den ene siden rammes deler av eksportnæringen av lavere etterspørsel fra mange av våre handelspartnere og et høyt kostnadsnivå. På den andre siden bidrar fremvoksende økonomier, som Kina, til at oljeprisen holder seg høy. Det gir høy aktivitet i oljerelatert næringsliv, noe Rogaland drar stor nytte av. Gode tider for oljevirkosomheten bidrar nok også til at Stavanger er blant byene i Norge med høyest boligprisvekst.

Lav prisvekst og lave renter ute gjør at styringsrenten nå er lavere enn hva som kan sies å være normalt. Lenger fram vil veksten ta seg opp også rundt oss og rentene økes mot et mer normalt nivå. Høyere styringsrente vil gi dyrere lån for både privatpersoner og bedrifter. De som tar opp lån til kjøp av bolig eller andre investeringer, binder seg økonomisk i lang tid – gjerne i 20-30 år. Renten vil neppe være lav så lenge.

Visesentralbanksjef Jan F. Qvigstad og viseadministrerende direktør Trond Grande fra NBIM vil orientere om utsiktene for norsk økonomi og forvaltningen av oljefondet på et frokostmøte arrangert av Sparebank 1 SR-Bank tirsdag 22. mai.